

Naar een organisatie van de Preventieve Gezinsondersteuning in Gent – krijtlijnen voor de realisatie van de Huizen van het Kind

Inhoud

Inleiding.....	1
Aansturing en overleg	2
Doelstellingen en doelgroep	3
Huizen van het Kind	3
Samenwerkingsplatform Preventieve gezinsondersteuning.....	4
Geografische inbedding van de Huizen van het Kind	5
Rollen.....	6

Inleiding

Met de goedkeuring op 14 juni 2013 van het **decreet** over de organisatie van de preventieve gezinsondersteuning in Vlaanderen is het sein gegeven om ook in Gent hierrond initiatief te nemen.

Het **motief** om de preventieve gezinsondersteuning in Vlaanderen te reorganiseren is duidelijk. Uit de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet :

“Dat er een veelheid aan actoren zich inzet in het domein van de preventieve gezinsondersteuning is een grote kracht. Maar het potentieel van deze preventieve gezinsondersteuning wordt op dit moment niet voldoende benut. Ten gevolge van versnippering, de huidige definiëring van rollen en taken van de betrokken actoren, de wijze waarop deze rollen en taken opgenomen worden, de financieringsmechanismen, de hiaten in het aanbod en de mate waarin er op individuele en maatschappelijke noden ingegaan wordt, missen we een veelheid aan kansen.”

Deze Vlaamse analyse en vaststelling is ook van toepassing op de Gentse situatie. Uit een bevraging (22 nov 2012¹) van de betrokken Gentse actoren blijkt dat het zonder meer aangewezen is om, in het belang van de toegankelijke dienstverlening aan alle ouders en

¹ Verslag van deze bevraging is te vinden op de website www.lokaalsociaalbeleidgent.be/huisvanhetkind

gezinnen, in de toekomst vaker **over de grenzen van de eigen organisatie en de eigen sector** te kijken.

Op vlak van de preventieve gezondheidszorg, de socio-pedagogische en psychosociale ondersteuning, en de perinatale zorg, zullen de betrokken organisaties met elkaar moeten overleggen en samenwerken met het oog op **een meer integrale toegankelijkheid van de preventieve gezinsondersteuning voor alle ouders en gezinnen** (in het bijzonder voor die die momenteel niet of nog te weinig bereikt worden). Nu is het voor ouders en gezinnen niet altijd duidelijk waar ze met hun vragen inzake preventieve gezinsondersteuning terecht kunnen.

Door middelen en doelstellingen over organisaties en sectoren heen met elkaar te verbinden is bovendien ook een **meer effectieve en efficiënte dienstverlening** mogelijk. Dit opent perspectieven tot het wegwerken van hiaten in het aanbod en de creatie van nieuwe dienstverlening en innovatie.

De motivatie om de organisatie van de preventieve gezinsondersteuning in Gent te herbekijken (in de richting van meer samenwerking) vloeit voort uit de behoefte bij ouders en gezinnen aan **een centraal toegangspunt**, naast de nood tot meer afstemming.

De samenwerking tussen organisaties en de afstemming van het aanbod is immers geen doel op zich, maar eerder een middel dat bijdraagt tot de verhoging van de toegankelijkheid van het gezamenlijke aanbod. Het **perspectief van de gebruiker** (ouders en gezinnen) is de centrale invalshoek.

De strijd tegen kinderarmoede is een essentieel onderdeel bij de realisatie van de Huizen van het Kind. Hoewel Huizen van het Kind expliciet open staan voor alle gezinnen met nood aan gezinsondersteuning, zien we dat deze nood bij de meest kwetsbare gezinnen het grootst is. Hieraan besteden we dan ook extra aandacht.

Aansturing en overleg

In Gent wordt de organisatie van de preventieve gezinsondersteuning gestuurd door de Stad Gent – departement bevolking en welzijn – staf,² in overleg met alle betrokken organisaties. Politieke bevoegdheid ligt bij de schepen bevoegd voor **gezinsbeleid**³.

Het overleg rond de (re-)organisatie van de preventieve gezinsondersteuning verloopt in **3 kringen**: (1) interne stuurgroep met stads- en OCMW-diensten en –bestuur, (2) overleg met sleutelfiguren (partners gesubsidieerd door Kind en Gezin, en decretaal verplicht om aan te sluiten en samen te werken), en (3) overleg met het ruimer werkveld van betrokken actoren. Deze opdeling in kringen is louter vanuit pragmatisch oogpunt ingegeven. In de uiteindelijke realisatie van de Huizen van het Kind zullen deze kringen niet terug te vinden zijn.

Op stadsniveau komt er voor de realisatie van de Huizen van het Kind een **nieuw overleg rond preventieve gezinsondersteuning**. (Het Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning Gent houdt op te bestaan). Dit nieuwe overleg zal instaan voor de regie van de Huizen van het Kind in Gent.

De operationele uitwerking van de Huizen van het Kind gebeurt op wijkniveau, met de lokale partners. Hiervoor kan ook gebruik gemaakt worden van bestaande overlegkanalen, zoals het **wijkwelzijnsoverleg**.

² Contact : Willem Gobeyn – 09 266 76 91 – willem.gobeyn@gent.be

³ Gentse Schepen bevoegd voor gezinsbeleid : Resul Tapmaz

Doelstellingen en doelgroep

De **strategische doelstelling** van de (re-)organisatie van de preventieve gezinsondersteuning in Gent is volgende :

“Met de (re-)organisatie van de preventieve gezinsondersteuning in Gent willen we de toegankelijkheid van de dienstverlening voor ouders en gezinnen inzake gezinsondersteuning merkbaar verhogen. Dit doen we door het aanbod van de organisaties via centrale toegangspunten (Huizen van het Kind) dichterbij de gezinnen te brengen en beter op elkaar te laten aansluiten. De samenwerking tussen de organisaties in Gent is hierbij de motor.”

We hanteren het principe van het **proportioneel universalisme**. Dit betekent dat we in onze dienstverlening ons richten op alle gezinnen in Gent. Voor kwetsbare gezinnen zullen we extra inspanning moeten doen om hen te bereiken en te ondersteunen. Het bestrijden van kinderarmoede is het achterliggend motief. De realisatie van de Huizen van het Kind is een essentieel onderdeel van het armoedebeleidsplan.

In het uitbouwen van de Huizen van het Kind in Gent willen we naast een ‘vraaggestuurde’ toegankelijkheid ook een aanpak waarbij we **preventief** op zoek gaan naar noden en behoeften bij gezinnen (via outreachend werken, proactieve dienstverlening). Dit zal zowel decentraal op wijkniveau als centraal op stadsniveau gebeuren.

In de Huizen van het Kind willen we ons expliciet richten naar **gezinnen***. Dit betekent dat we ons niet profileren naar kinderen zonder begeleiding van hun ouder(s) of zonder opvoedingsverantwoordelijke(n). Niet-begeleide kinderen worden gericht doorverwezen.

Voor gezinnen die nood hebben aan een **meer integrale gezinsondersteuning en/of hulpverlening**, zal door het Huis van het Kind naast een aanbod van preventieve en perinatale gezondheidszorg, de pedagogisch en psycho-sociale ondersteuning, ook **warm doorverwezen** worden naar flankerende domeinen als kinderopvang, onderwijs, schuldhulpverlening, geestelijke gezondheidszorg, vrijetijd, (geen limitatieve lijst)

Huizen van het Kind

De samenwerking van de betrokken actoren rond de organisatie van de preventieve gezinsondersteuning moet uitmonden in de realisatie van een of meerdere ‘Huizen van het Kind’. Een ‘Huis van het Kind’ is een **fysieke plek** waar ouders en gezinnen toegang krijgen tot de nodige dienstverlening op vlak van preventieve gezinsondersteuning.

A. De **eigenlijke dienstverlening** die minimaal in elk Huis van het Kind toegankelijk is, is de volgende : (1) preventieve gezondheidszorg, (2) peri-natale gezondheidszorg, (3) socio-pedagogische ondersteuning, (4) psycho-sociale ondersteuning (5) (preventieve) integrale trajectondersteuning. Daarnaast kan ook nog een ander aanbod voorzien worden, dat van Huis tot Huis kan verschillen.

In de mate van het mogelijke⁴ vindt de dienstverlening plaats in het Huis van het Kind zelf. Deze gecentraliseerde aanpak (via **zitdagen** in de Huizen van het Kind zelf) zal de toegankelijkheid van de eigenlijke dienstverlening vergroten.

⁴ Afhankelijk van de financiële mogelijkheden zal dit concept naar beneden toe moeten bijgesteld worden. Dit kan op verschillende manieren. Een van de mogelijkheden is om vooral door te verwijzen i.p.v. te werken met zitdagen in het Huis van het Kind zelf.

Maatwerk buitenshuis (via huisbezoeken, outreachend werken, ...) blijft nodig.

We streven naar **een integraal en geïntegreerd aanbod** in elk Huis van het Kind.

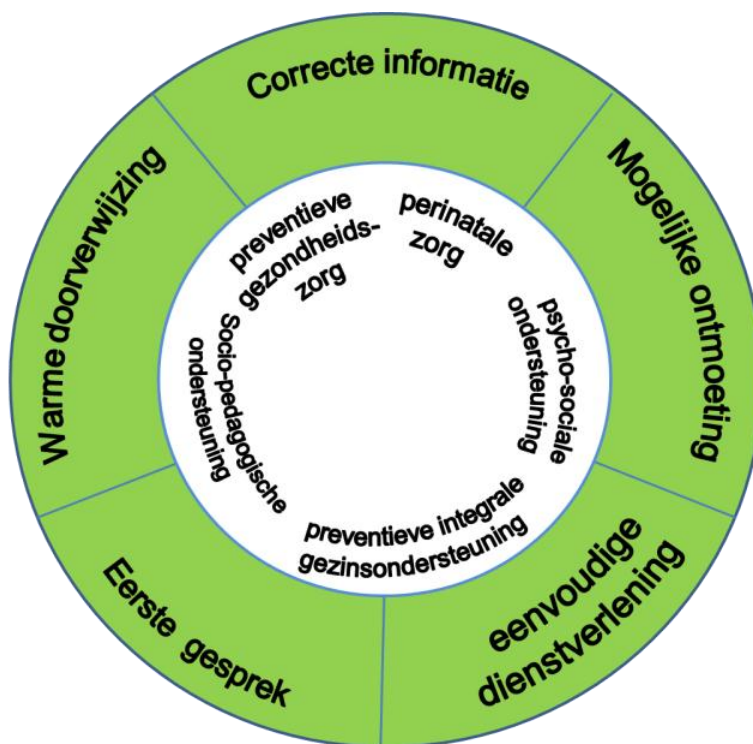
De dienstverlening kan individueel of in groep gebeuren, en kan de vorm aan nemen van informatiesessies (vorming, opleiding,...), individueel gesprek of consultaties (zorg of hulpverlening).

- B. Naast de eigenlijke dienstverlening, voorziet het Huis van het Kind ook in een **laagdrempelig onthaal**. Deze organisatievorm moet het voor ouders en gezinnen mogelijk maken om in het Huis van het Kind binnen te lopen **zonder voorafgaande afspraak** op voor hen makkelijke uren.

In het **laagdrempelig onthaal** wordt volgende (onthaal)dienstverlening voorzien : (1) correcte informatie over de eigenlijke dienstverlening, (2) warme doorverwijzing naar de eigenlijke dienstverlening, (3) mogelijke ontmoeting met andere ouders en gezinnen, (4) eerste advies over mogelijke dienstverlening, en (5) vlugge, eenvoudige (eigenlijke) dienstverlening.

Het laagdrempelig onthaal kan (voor bijzondere doelgroepen) indien nodig ook buitenshuis georganiseerd worden. (maatwerk buitenshuis – outreachende zorg)

Het laagdrempelig onthaal is gericht op de dienstverlening van de preventieve gezinsondersteuning. Voor toegang tot andere (flankerende) dienstverlening (dus niet behorende tot de preventieve gezinsondersteuning zoals hierboven gedefinieerd) verwijzen we door naar de bestaande specifieke toegangspunten of Gentinfo. In het kader van de preventieve integrale gezinsondersteuning kan hiervan (mits blijvend te signaleren en na overleg met de flankerende beleidsdomeinen) afgeweken worden.

Samenwerkingsplatform Preventieve gezinsondersteuning.

De organisatie van de Huizen van het Kind zal op stadsniveau gecoördineerd en ondersteund worden door een samenwerkingsplatform van betrokken actoren. Het samenwerkingsplatform kan mogelijks de vorm aannemen van een vzw

De taken van het samenwerkingsplatform zijn :

- Afstemmen van de dienstverlening van de verschillende actoren in de vijf domeinen
- Creëren van innovatie en projectontwikkeling
- Professionaliseren van het laagdrempelig onthaal, toegankelijkheid (5B's), uniformiteit, communicatie, informatie en doorverwijzingstools, intervisie onthaal, openingsuren,
- Ondersteunen, faciliteren en begeleiden van vrijwilligerswerking in de Huizen van het Kind
- Coördineren en ondersteunen van maatwerk buitenshuis voor bijzondere doelgroepen.
- Ondersteunen en coördineren van een vindplaatsgerichte en proactieve aanpak.
- Aanspreekpunt zijn voor organisaties en professionelen, Vlaamse overheid
- Ondersteuning en inrichting ouder- en gezinsparticipatie (cliëntparticipatie)
- Coördineren en ondersteunen zorgafstemming gezinnen
- Uitwerken van methodieken ten behoeve van gezinsondersteuning bij maatschappelijk kwetsbare groepen.
- Afstemming met scholen, CLB's JAC,inzake preventieve gezinsondersteuning
- Data-uitbouw, evaluatie, onderzoek
- Signaleren van knelpunten aan aanverwante beleidsdomeinen (o.a. ten aanzien van problematieken van kwetsbare groepen)
- Algemene coördinatie/regie preventieve gezinsondersteuning.

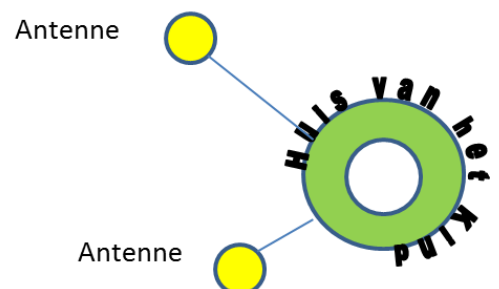
Geografische inbedding van de Huizen van het Kind

De realisatie van één of meerdere Huizen van het Kind zien we als een proces op lange termijn, waarbij een toenemende clustering van het aanbod in een wijk of stadsdeel geleidelijk kan leiden tot één centrale fysieke plek. De uitkomst van dit proces zal bepaald worden door verschillende factoren :

- beschikbare middelen voor Gent vanuit decreet Huizen van het Kind
- beschikbaarheid van infrastructuur,
- middelen voor infrastructuur
- bereikbaarheid (mobiliteit, afstand),
- aanwezigheid en nood van ouders en gezinnen in de verschillende stadsdelen en wijken,
- aanwezigheid van bestaande diensten in het domein van de preventieve gezinsondersteuning,
- aanwezigheid van diensten met een groot bereik van ouders en gezinnen.
- frequentie van gebruik van de dienstverlening door een ouder of gezin.
- aanwezigheid van ander laagdrempelig onthaal (algemeen of in andere domeinen)

Op **wijkniveau** kan er gewerkt met '**antennes**' die aan een Huis van het Kind gekoppeld zijn.

In het Huis van het Kind vinden ouders en gezinnen (indien mogelijk) het volledig aanbod inzake preventieve gezinsondersteuning. Dienstverleningen die door een ouder of gezin vaak gebruikt worden, kunnen geografisch vooruitgeschoven worden naar 'antennes'. Antennes zijn immers locaties waar één of enkele specifieke dienstverleningen van een Huis van het Kind in de wijk plaatsvinden. (fijnmaziger dan de huizen zelf).

Rollen

Alle organisaties werkzaam binnen één van de domeinen van de preventieve gezinsondersteuning zullen betrokken worden bij de uitwerking en de realisatie van de Huizen van het Kind. De samenwerking tussen de partners kan verschillende vormen aannemen. De rol die elke organisaties opneemt, zal variëren naargelang het engagement, expertise, domein en de financiering. Meerdere rollen zijn mogelijk.

Een overzicht

1. Algemene coördinatie/regie
2. Deelname samenwerkingsplatform
3. Coördinatie en beheer van het Huis van het Kind (laagdrempelig onthaal, link wijkwelzijnsoverleg, beheer infrastructuur, afspraken gebruik locatie, ...)
4. Aanbod van de eigenlijke dienstverlening in één of meerdere Huizen van het Kind (zitdagen of gedeelde huisvesting)
5. Aanbod van de dienstverlening in één of meerdere antennes (zitdagen)
6. Aanbod van dienstverlening via warme doorverwijzing vanuit het Huis van het Kind (doorverwijzing naar de eigen locatie, maatwerk buitenshuis, ...)

